

3. Оніщенко Н. М. Нормотактика як складова державної правової політики // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2012. – № 4 (126). – С. 37-43.

УДК 364.013-053.9(043.2)

Забіяка Х.О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент

СОЦІАЛЬНА НЕЗАХИЩЕНІСТЬ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Протягом останніх десятиліть ХХ століття і на початку ХХІ століття людство зіштовхнулося з проблемою значного збільшення тривалості життя та постійним зростанням чисельності людей похилого віку. За даними ООН частка людей похилого віку у складі населення розвинутих країн, таких як Велика Британія, Німеччина, Італія, вже становить до 20%, а процес старіння людства пришвидшується.

Проблема старіння населення, викликана зменшенням народжуваності та збільшенням тривалості життя, притаманна для переважної більшості країн світу. У 2013 році 28 відсотків з 6,6 мільярда людей, які живуть на Землі, становлять діти, 18 відсотків – молодь, 44 відсотки – особи основного працездатного віку й трохи більше 10 відсотків – люди похилого віку.

До 2050 року особи, старші 60 років, становитимуть половину дорослого населення планети. Щорічно кількість людей, старших 60 років, збільшується на 1,2 мільйона осіб. Нині найстаршим у світі є населення Європи. Однак тенденція старіння населення незабаром охопить всі континенти, й у державах, що розвиваються, у найближчі десятиліття цей процес буде більш стрімким, ніж це було в промислово розвинених країнах. До 2050 року 79 відсотків осіб літнього віку проживатимуть у державах, які розвиваються.

Старіння населення пред'являє нові вимоги до медичного, комунального, побутового та інших видів обслуговування, тобто всім елементам соціальної інфраструктури. Проблеми літніх людей у суспільстві розглядаються зазвичай як наслідок індустріалізації і урбанізації. Потрібно вивчати проблеми старіння у зв'язку з історичними зрушеннями у трьох

областях індивідуальної життєдіяльності: локалізація в історичному часі, ефективність у сфері праці, соціальні орієнтації й функції сім'ї стосовно них. Натомість, необхідно розглядати такі культурно-соціальні чинники, які визначають, по-перше, специфіку процесу старіння, по-друге, становище літніх людей у суспільстві: володіння власністю і прибуток, стратегічні знання, працездатність, взаємна залежність, традиції і релігія, втрата ролей і рольова невизначеність, втрата майбутнього [1, с. 156].

З виходом на пенсію у літньої людини неминує цілий ряд проблем, пов'язаних не лише з зміною величини доходів, але й звиканням до нового соціального статусу. Стійке зростання частки осіб похилого віку у структурі народонаселення світу зумовило формування нового бачення старості, ролі осіб похилого віку у соціальному розвитку.

Крім цього соціальна незахищеність осіб похилого віку пов'язана з втратою родинних контактів. Дорослі діти відокремлюються від своїх батьків, іноді лише фізично, але частіше – з емоційної потреби бути собою і бажанням мати час та можливість займатися власним життям і проблемами. З віком приходить побоювання самотності та страх смерті. Але навіть наявність родичів не є страховкою від самотнього існування, чимало людей похилого віку живуть разом із родичами, але моральної, матеріальної та соціальної підтримки не відчувають.

Виникає ще одна соціальна проблема, коли починають виникати соціальні стереотипи. У суспільстві до пенсіонерів ставляться як негативно так і позитивно. Негативне ставлення до людей похилого віку істотно впливає на мотиви їх поведінки, самопочуття і навіть стан здоров'я, вони починають вважати себе зайвими у суспільстві. Люди похилого віку дедалі більше стають незатребуваними, тому, з гуманістичної позиції, велике значення мають визнання громадськістю цінності осіб похилого віку як носіїв традицій і охорони культурної спадщини. Важливо не прирікати осіб похилого віку на фізичну й емоційну самотність, не ізолювати їх, а навпаки, знайти нові форми співробітництва [2, с. 46].

Аналізуючи стан сучасного українського соціуму, можна стверджувати про тяжке становище та несприятливу адаптацію осіб визначеної вікової групи. Ставлення до старості зумовлене віковими стереотипами, що засвоюються з дитинства. Ці стереотипи підтримуються культурною традицією, підсилюються засобами масової комунікації і соціальним оточенням. Поширена думка, що люди похилого віку інте-

лектуально деградує, не приносять користі суспільству, не живуть повноцінним життям, а доживають, що суттєво впливає на поведінку осіб старшого віку, внаслідок чого знижується їх власна самооцінка. Упереджене ставлення до людей похилого віку впливає на формування громадської думки. Обмеженість набору соціальних ролей і культурних форм активності звужує рамки їхнього життя. Людина похилого віку з виходом на пенсію повинна адаптуватися до нових умов життя. Постає проблема інтегрування людей, так званого "третього віку", у соціокультурне середовище.

Важливо першопричиною того, що значна частина людей похилого віку опиняється в положенні ізгоїв, не потрібних ні родині, ні суспільству, і до яких немає справи державі, партіям, церкві, іншим інституціям так званого громадянського суспільства. Також поширена хвороба – дегуманізація суспільства, в тій чи іншій мірі захопила всі соціальні верстви, супроводжується падінням моральності. Глибина і масштаб цих негативних тенденцій вимагають підвищеної уваги до проблем сім'ї, до проблем кожної людини незалежно від віку. Жорстоке поводження з людьми похилого віку – це, в певному сенсі, тіньовий сегмент сімейного життя та міжособистісних відносин. У зв'язку з цим необхідно пам'ятати, що ставлення до людей похилого віку в усі часи було і залишається показником цивілізованості суспільства, його моральної і загальної культури.

Література

1. Абрамова Г.С. Вікова психологія: Навчальний посібник для студентів вузів. – М. : Академічний Проект, 2003. – 670 с.
2. Холостова Є.І., Єгоров В.В., Рубцов А.В. Соціальна геронтологія. – М. : Класс, 2004. – 96 с.

Заровний І.В.,
студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м.Київ
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Соціально-економічні зміни 90-х років ХХ ст. зумовили в Україні зміни у сфері юридичної освіти, на яку було покладено важливу місію підготовки правників для розбудови незалежної української держави. Україні тоді були потрібні професійні фахівці. І вже зараз за обсягом підготовки правників Україна випереджає США (наприклад, за кількістю закладів вищої юридичної освіти). До 1991 р. правників в Україні готували 6 закладів (усі державні), 1995 р. – 96 (65 – державної і 31 – інших форм власності), 2000 р. – 163 (відповідно 116 і 47), 2002 – 2003 рр. – 189 (134; 55). Зросли обсяги підготовки юристів: якщо у 1992 р. загальна кількість студентів, які навчались у вищих юридичних навчальних закладах, становила близько 13000, то на сьогодні тільки в Національній юридичній академії імені Ярослава Мудрого навчається 13042 студенти.

Юридична освіта явище багатоманітне і багатогранне. У залежності від того, до якого профілю юридичної діяльності готують фахівців, складається відповідна навчальна програма, де поряд з фундаментальними дисциплінами передбачається надання студентам, слухачам спеціальних знань з урахуванням специфіки тієї сфери, де їм доведеться працювати. Так, майбутнім прокурорам, суддям необхідно досконало знати кримінальне, цивільне, трудове, шлюбно-сімейне, адміністративне, кримінально-процесуальне, цивільно-процесуальне право. Для слідчих особливо важливими є знання кримінального і кримінально-процесуального права. Юристам, що працюють у сфері державного будівництва, необхідно володіти конституційним і адміністративним правом. Фахівцям, які працюють у галузі економіки, потрібні широкі знання цивільного, господарського права, арбітражної практики, нотаріусам знання цивільного права. Програма розвитку юридичної освіти на має на меті вдосконалення системи юридичної освіти, приведення її у відповідність із світовими вимогами, створення умов для задоволення